

Plus Reportage

Deze enorme schilderijen fleuren fietsroutes in Amsterdam op

Kunstschilder Leone Schröder aan het werk in Duivendrecht. BEELD JEAN-PIERRE JANS

Tropische vogels, bloemen en grote vlinders: enorme schilderijen moeten de fietsroutes tussen Oost en Zuidoost aantrekkelijker maken. 'De menselijke maat ontbreekt nu.'

Bjarn van den Berg 13 september 2021, 07:26

Hekken met prikkeldraad en verkeersborden zetten een deel van een fietspad en stoep af onder een Duivendrechts viaduct. Het oogt wat somber, vooral de hekken. Maar wat binnen die afzetting gebeurt is allesbehalve somber. Op de betonnen viaductwanden verriszen grote, kleurrijke vlinders dankzij de kwasten van de Amsterdamse Leone Schröder (50).

"Welkom in mijn dome," zegt Schröder, gekleed in een blauwe overall met vervlekken, bij de plek waar de Rijksstraatweg onder de Van der Madeweg loopt. Haar 'dome', oftewel haar werkplek, is al ruim anderhalve maand deze onderdoorgang. De twee betonnen wanden van bijna dertien meter lang en de vier pijlers waar het viaduct op rust, elk zo'n drie meter hoog, voorziet ze van schilderijen. Groene, rode en blauwe vlinders, die tegen een lichtgroene achtergrond fladderen.

Felle kleuren

Het idee en het ontwerp komen uit de koker van Sandra Hueber (51), eigenaar van het Amsterdamse Bright Up, dat gebieden en fietsroutes aantrekkelijker maakt. In 2017 gaf de gemeente Amsterdam Hueber de opdracht om de 'fietsbeleving' van, naar en in het stadsdeel Zuidoost te verbeteren. "Zuidoost is een kloppend hart dat entertainment biedt en rijk is aan culturen," zegt ze. "Denk aan de Arena en de Amsterdamse Poort. Daarvan moet de bereikbaarheid geborgen blijven. En gezien het afnemende aantal parkeerplekken en het volle ov is de fiets een mooi alternatief. Daarom investeert de gemeente in fietsroutes. Sommige fietspaden liggen er al strak bij, maar het kan aantrekkelijker. De menselijke maat ontbreekt."

Hueber ging op onderzoek uit: hoe beleven fietsers de fietsroutes en wat kan er beter? Ze analyseerde vier hoofd fietsroutes (zie kader), sprak met experts en fietsers, en merkte op dat er veel saaie, donkere onderdoorgangen op de routes liggen 'waar je je niet prettig voelt'. Ze maakte een visie voor de fietsroutes en stelde vast dat kunst op zulke plekken een toevoeging zou zijn.

Kunst kan fietsroutes aantrekkelijker maken en zo bijdragen aan de fietsbeleving en het gebruik van fietspaden, zegt Hueber: "Met kunstwerken langs de route creëer je herkenningspunten en valt er iets te beleven. En dat geeft je als fietser het idee dat je een route sneller aflegt." Ook zou het opvrolijken van de omgeving van fietspaden – naast goede verlichting - bijdragen aan de ervaren veiligheid onder de viaducten, omdat daaruit blijkt dat er 'aandacht is besteed aan de omgeving'. "Zo verleid je mensen om daar te gaan fietsen."

Een eerder beschilderde onderdoorgang langs de Weesperreiking. BEELD JEAN-PIERRE JANS

Andrea Aquina (50) uit Diemen-Zuid fietst, nu ze weer vaker naar kantoor mag, regelmatig langs de Weesperreiking onder de A10 door, waar metershoge papegaaien en andere tropische vogels op het beton zijn afgebeeld: een eerder beschilderde onderdoorgang. Ze fietst er niet speciaal voor om – het ligt op de route – maar ze vindt de kunst een positieve verandering. "Het is heel fleurig," zegt ze. "Eerst waren het betonnen grijze kolossen, nu oogt het vriendelijker met die felle kleuren." Volgens Aquina is het viaduct nu een herkenbare plek geworden. Als ze tijdens de atletiektraining van haar kinderen gaat hardlopen met andere ouders, doen ze soms hun rek- en strekoefeningen onder het viaduct, tussen de vogels.

Op de steigers

De vier fietsroutes die Bright Up opfleurt, hebben elk een eigen thema. De onderdoorgangen met vogels en vlinders vormen met nog een viaduct de themaroute natuur. Het derde viaduct, bij de Dolingadreef, staat vol exotische bloemen uit onder andere Ghana en Suriname. "Dat zijn verwijzingen naar de verschillende culturen die Zuidoost rijk is," zegt Hueber.

Uiteindelijk werd Schröder ingeschakeld om alle ontwerpen te verwezenlijken. "Meestal krijg ik opdrachten, en mijn opdrachtgevers hebben altijd grote invloed op het werk dat ik maak. Ik voel me daarom geen scheppend, maar echt uitvoerend kunstschilder." Bij een ander viaduct was een hoogwerker nodig, maar door een constructie van aan elkaar gezette bouwsteigers kan Schröder hier overal goed bij. Op de steigers staan twee kratten: een met achttien tubes verf, waaronder verschillende rood- en groentinten, en een met tientallen soorten kwasten. "Mijn apotheek," noemt Schröder het.

Hoewel het te beschilderen oppervlak groot is, valt het volgens de kunstschilder nog mee met de hoeveelheid verf die erdoorheen gaat. Voor het hele viaduct zijn de achttien tubes meer dan genoeg, verwacht ze. De verf waarmee ze de vlinders schildert, verdunt ze namelijk met water. De meeste verf gaat op aan de grote vlakken. Daarvoor gebruikt ze minerale verf die goed werkt op het beton. De soms 'hobbelige' structuur daarvan maakt het overigens weleens lastig om rechte strepen te zetten voor gedetailleerde tekeningen. Gemiddeld is Schröder een dag bezig met één vliender. In diezelfde tijd gaf ze het hele viaduct de lichtgroene basiskleur.

Als het werk af is, wordt er een anti-graffiticoating aangebracht om het te beschermen. Door deze laag kan graffiti makkelijk verwijderd worden, mocht iemand de kunst ermee bekladden. Gelukkig komt dat niet vaak voor. "Er lijkt een soort respect te zijn voor de kunst, maar je houdt het nooit honderd procent tegen," zegt Hueber, die ook de enorme konijnenbeelden aan de Nieuwe Hemweg bedacht, waarvan er een door vuurwerk werd vernield.

Alleen werken

Schröder richt zich nu fulltime op het pimpen van het - Duivendrechts viaduct, want naar eigen zeggen kan ze haar aandacht moeilijk spreiden over meerdere projecten. Vijf dagen per week, van negen tot vijf, beschildert ze de onderdoorgang. Helemaal alleen. Daarbij is het een tijdrovende klus: als ze hier klaar is, heeft ze er drie maanden gestaan. Of dat niet eenzaam is? "Dat zou je denken, maar daar heb ik geen last van. Ik werk het lekkerst alleen."

Het ontbreekt haar niet aan sociaal contact. Geregeld laten voorbijgangers weten wat ze van de kunst vinden. Mensen hangen kaartjes aan het hek, sturen een mailtje of spreken haar aan. Zo fietst een oudere dame voorbij, die haar duim opsteekt en roept: "Leuk! Leuk!"

Schröder neemt ook iedere dag haar 'morele steun' mee: haar ruwharige dwergetekel Noenie. Die bereikt alles liggend vanuit de kofferbak van Schröders zwarte Volvo, die op het fietspad geparkeerd staat. Of ze scharrelt wat rond. "En Noenie geeft mij altijd een welkomme onderbreking met uitlaten, anders werk ik maar door," zegt Schröder.

Het Duivendrechts viaduct is bijna af. Nog twee pijlers en dan is de natuurroute met drie beschilderde onderdoorgangen de eerste route die volledig is afgerond. Dan kan Schröder haar 'apotheek' verkassen naar het viaduct waar de Spaklerweg onder de A10 doorgaat – het volgende punt dat wordt aangepakt en naar verwachting ergens volgend jaar zomer af is. "Daar gaan we naast schilderijen ook iets met lichtkunst en objecten doen," zegt Hueber. "Ik werk hiervoor ook samen met een lichtontwerper en ruimtelijk vormgever. We bereiden het nu voor." Zo worden grauwe onderdoorgangen in de stad steeds kleurrijker, en hoopt Hueber dat meer mensen de fiets pakken.

Vier routes

Bright Up vrolijkt vier fietsroutes op met kunst. De route met als thema natuur is bijna af. Dit zijn de overige routes en thema's:

- Vanaf het Amstelstation via onder andere de Rozenburglaan, het Reigerpad en het Strandvlietpad naar het Bijlmerplein, met als thema 'urban'.
- Vanaf het Amstelstation via de Spaklerweg en de Holterbergweg naar de Johan Cruijff Arena, met als thema 'heart'.
- Vanaf de Johan Cruijff Arena via onder andere de Holterbergweg naar het AMC, met als thema 'science'.

In overleg met de gemeente wordt bepaald waar de kunst op die routes wordt